

Sygnatura akt I Ca 134/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 listopada 2013r.

Sąd Okręgowy we Włocławku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Mariusz Nazdrowicz
Sędziowie:	SO Aneta Sudomir-Koc SO Andrzej Witka-Jeżewski (sprawozdawca)
Protokolant:	st. sek. sąd. Renata Kowalska

po rozpoznaniu w dniu 14 listopada 2013 r. we Włocławku

na rozprawie

sprawy z powództwa Przedsiębiorstwa (...) S.A. w C.

przeciwko (...) S.A. w G.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Aleksandrowie Kujawskim z dnia 30 kwietnia 2013r. ,
sygnatura akt I C 130/11

1. oddała apelację;

2. zasądza od powoda Przedsiębiorstwa (...) S.A. w C. na rzecz pozwanego (...) S.A. w G. kwotę 300 (trzysta) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 30 kwietnia 2013 r. Sąd Rejonowy w Aleksandrowie Kujawskim I Wydział Cywilny, w sprawie z powództwa Przedsiębiorstwa (...) S.A. w C. przeciwko (...) S.A. w G. o zapłatę, zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3 160,80 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 27 listopada 2010 roku do dnia zapłaty, umorzył postępowanie w zakresie kwoty 4 338,91 zł oraz kwoty 3 861,34 zł, oddalił powództwo w pozostałej części i rozstrzygnął o kosztach postępowania.

Sąd Rejonowy ustalił i zważył, co następuje:

Przedsiębiorstwo (...) S.A. w C. jest użytkownikiem wieczystym nieruchomości położonej w C., składającej się m.in. z działek oznaczonych w ewidencji gruntów numerami (...) i (...), dla których urządzona jest księga wieczysta (...).

Powierzchnia tych działek to łącznie 0,2008 ha. Użytkowanie wieczyste zostało ustanowione do dnia 5 grudnia 2089 roku. Właścicielem nieruchomości jest Skarb Państwa.

Na działkach tych znajdują się urządzenia energetyczne użytkowane obecnie przez (...) SA.

Powód zwracał się do pozwanej o zapłatę odszkodowania za bezumowne korzystanie z gruntu, jak też wyrażał wolę ustanowienia na jej rzecz odpłatnej służebności przesyłu. (...) S.A. odmówiła zapłaty powołując się na fakt, że przysługuje jej służebność przesyłu nabyta w drodze zasiedzenia.

Wysokość wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości polegające na korzystaniu z linii energetycznych przebiegających po nieruchomości, w zależności od szerokości pasa zajętego przez linie średniego i niskiego napięcia, za okres 10 lat wnosi 11 855 zł, 5 768 zł lub. Wysokość wynagrodzenia za okres trzech lat przed wniesieniem pozwu wynosi odpowiednio 6 496,78 zł lub 3 160,80 zł.

Stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił na podstawie dokumentów dołączonych do akt i zeznań świadków. Podstawą orzeczenia była też opinia biegłej ds. szacowania nieruchomości. Dokumenty nie były w sprawie kwestionowane. Sąd dał też wiarę przesłuchanym w sprawie świadkom. Sąd podzielił opinię biegłej w całości. Została sporządzona w sposób zgodny z zasadami sporządzania opinii tego rodzaju i oparta o badanie lokalnego rynku. Biegła sporządziła opinię wielowariantowo zgodnie z sugestiami stron, pozostawiając Sądowi wybór konkretnego wariantu.

W związku z częściowym cofnięciem pozwu z jednoczesnym zrzeczeniem się roszczenia Sąd umorzył w tym zakresie postępowanie, na podstawie art. 355 k.p.c.

Podstawą żądania zasądzenia wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości był art. 225 k.c. w zw. z art. 224 § 2 k.c. oraz art. 230 k.c. W obronie przed żądaniami powoda pozwany (...) SA podniósł zarzuty zasiedzenia i przedawnienia.

Pierwszy z tych zarzutów, zdaniem Sądu I instancji, nie zasługiwał na uwzględnienie. W okolicznościach sprawy nie istniał stan prowadzący do zasiedzenia służebności przed 1 lutego 1989 - gdyż właścicielem nieruchomości obciążonej była ta sama osoba prawna, na rzecz której miałyby nastąpić zasiedzenie służebności - to jest Skarb Państwa. Powyższe oznacza, że początek biegu zasiedzenia służebności mógł nastąpić dopiero z dniem 1 lutego 1989, a skoro tak, do dnia wniesienia powództwa jak i do chwili obecnej do zasiedzenia nie doszło, z uwagi na brak upływu terminu wymagalnego dla zasiedzenia. Poprzednik prawny pozwanego nie może być bowiem uznany za posiadacza służebności w dobrej wierze, wszedł w posiadanie służebności w 1989 roku bez jakiegokolwiek podstawy prawnej, nastąpiło to wyłącznie w sposób faktyczny, nie miał więc żadnych podstaw sądzić, że służebność gruntowa zbliżona do obecnej służebności przesyłu mu przysługuje.

Roszczenie powoda o wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości zasługiwało zatem na uwzględnienie, ale nie odnośnie całego okresu objętego pozwem albowiem w ocenie Sądu Rejonowego trafny był podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia.

Sąd I instancji podzielił argumentację pozwanego, że w przypadku, gdy z roszczeniem o wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości występuje przedsiębiorca, termin ten wynosi 3 lata, gdyż jest to roszczenie związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (art. 118 k.c.). O związku roszczenia z prowadzeniem działalności gospodarczej decyduje bowiem status strony w znaczeniu materialnym i funkcjonalny związek roszczenia z działalnością gospodarczą (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 8.11.2012, 1 ACa 585/12, LEX nr 1236094). W niniejszej sprawie powód jest przedsiębiorcą, a przychód uzyskany z wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości będzie stanowił jego zysk - jako przedsiębiorcy. Tylko gdyby w konkretnym stanie faktycznym wykazano, że uzyskane w ten sposób przychody przedsiębiorca przeznaczy na inne cele niż związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, można by uznać, że roszczenie to nie ma związku z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Ostatecznie zatem Sąd Rejonowy uznał, że zasądzeniu może podlegać wyłącznie wynagrodzenie z tytułu bezumownego korzystania z nieruchomości za okres ostatnich 3 lat przed wytoczeniem powództwa.

Na wysokość wynagrodzenia miało wpływ określenie zakresu w jakim pozwana korzysta z nieruchomości powoda. Można przyjąć, że zakres tego posiadania jest tożsamy z zakresem posiadania służebności prowadzącym do zasiedzenia. Pozwany będący przedsiębiorstwem przesyłowym określił w przypadku linii średniego napięcia tę szerokość na 8 metrów i Sąd meriti przyjął tę szerokość pasa jako podstawę do wyliczenia wynagrodzenia. Ostatecznie z tytułu wynagrodzenia zasądzona została zatem kwota 3160,80 zł. W pozostałym zakresie powództwo w zakresie wynagrodzenia należało oddalić. O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. oraz art. 455 k.c. Termin spełnienia świadczenia nie był oznaczony, wobec czego powinno być ono spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do jego spełnienia. Wezwanie takie stanowiło pismo z 21.10.2010, doręczone 19 listopada 2010 (k. 43 - 44). W piśmie tym wskazano termin 7 dni na spełnienie świadczenia - który upłynął w dniu 26 listopada 2010.

W ocenie Sądu Rejonowego powodowi nie przysługiwało roszczenie o odszkodowanie z tytułu obniżenia wartości nieruchomości wskutek posadowienia na niej urządzeń przesyłowych. Uszczerbek właściciela związany z pogorszeniem nieruchomości tylko w następstwie zbudowania na niej i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych jest rekompensowany bowiem świadczeniem, jakie może on uzyskać za obciążenie jego prawa służebnością przesyłu.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 100 zd. 1 k.p.c., zgodnie z zasadą stosunkowego rozdziału kosztów.

Apelację od powyższego orzeczenia wniósł powód.

Zaskarżył wyrok Sądu Rejonowego w części, tj. w zakresie pkt. 1 i 3 wyroku, w której Sąd Rejonowy zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3 160,80 zł i oddalił powództwo co do kwoty 2 607,20 zł tj. co do wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z gruntu, oraz w zakresie pkt. 4 wyroku - co do stosunkowego zwrotu pozwanemu kosztów procesu – w konsekwencji pkt. 1 niniejszej apelacji.

Zarzucił Sądowi Rejonowemu obrazę prawa materialnego tj. art. 118 § 1 k.c. poprzez przyjęcie w zakresie dochodzonego przez powoda żądania wynagrodzenia z tytułu bezumownego korzystania z nieruchomości powoda trzyletniego okresu przedawnienia tego roszczenia, mimo, iż powód wykazał, że dochodzone roszczenie wynika z prawa rzeczowego, a nieprowadzonej przez powoda działalności gospodarczej, a w konsekwencji Sąd winien w tym przypadku zastosować wynikający z w/w przepisu dziesięcioletni okres przedawnienia dochodzonego roszczenia.

Wnosił o zmianę pkt. 1 wyroku i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 5 768 zł, adekwatną do zmiany pkt. 1 wyroku zmianę pkt. 4 wyroku w zakresie kosztów procesu oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu za II instancję, z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W ocenie apelującego Sąd Rejonowy nie zbadał jakiego rodzaju działalność prowadzi powód. Sąd nie ustalał również na jaki cel powód zamierza przeznaczyć wynagrodzenie z tytułu bezumownego korzystania przez pozwanego z gruntu. Powód ma w swoich zasobach infrastrukturę (...), taką jak trzy (...), (...) (...) i inne. Z powodzeniem środki te mogły być przeznaczone na pokrycie kosztów związanych z utrzymaniem tej infrastruktury, a przychodów z niej powód nie osiąga.

Głównym przedmiotem działalności gospodarczej prowadzonej przez powoda jest świadczenie usług(...)- (...) Działka, na której znajdują się urządzenia pozwanego nie jest w żaden sposób wykorzystywana przez powoda na cele działalności gospodarczej. Jest to działka rolna, niezagospodarowana, położona poza centrum miasta i (...). Zatem roszczenie powoda w żaden sposób nie było związane z prowadzeniem przez niego działalności jako przedsiębiorcy i było roszczeniem opartym wyłącznie na fakcie posiadania przez powoda prawa rzeczowego do nieruchomości.

Dla oceny który z okresów przedawnienia należy zastosować nie może mieć decydującego znaczenia na co powód przeznaczy pieniądze uzyskane od pozwanego, bo w momencie orzekania Sąd nie ma możliwości zbadania tego faktu, a

sama deklaracja powoda mogłaby być niemiarodajna. Dlatego większy nacisk należy położyć na związek funkcjonalny dochodzonego roszczenia z rodzajem prowadzonej przez powoda działalności, a takiego związku nie ma.

W odpowiedzi na apelację pozwany wnosił o jej oddalenie i o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego w/g norm przepisanych.

Zdaniem pozwanego apelacja powoda jest całkowicie bezzasadna a Sąd I instancji prawidłowo i wnikliwie przeprowadził postępowanie dowodowe i wydał wyrok niebudzący wątpliwości prawnych. Termin przedawnienia roszczenia o wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości wynosi trzy lata. Powód w żaden sposób nie wykazał, że uzyskane w tego tytułu przychody będą przeznaczone na inne cele niż związane z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i podlega oddaleniu.

Sąd Okręgowy w całość akceptuje i przyjmuje za własne ustalenia faktyczne i prawne dokonane przez Sąd Rejonowy, także w zakresie częściowego przedawnienia roszczenia. Nie zasługuje na uwzględnienie apelacja sprowadzająca się do polemiki z ustaleniami dokonanymi przez sąd pierwszej instancji, których trafności w niej nie podważono.

Co do zasady roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu (art. 117 k.c.). Termin przedawnienia dla roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej wynosi trzy lata (art. 118 k.c.). Należy domniemywać, że jeżeli z roszczeniem występuje przedsiębiorca, to jest to roszczenie związane z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą. Tylko gdyby dokonanie czynności lub dochodzenie roszczenia nie pozostawały w żadnym funkcjonalnym związku z przedmiotem prowadzonej przez przedsiębiorcę działalności, to należałoby uznać, że nie jest to czynność o charakterze gospodarczym, ani roszczenie związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2010 r., III CZP 44/10, Lex nr 599797, Biul.SN 2010/9/5, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 czerwca 2013 r., VI ACa 1503/12, Lex 1344301).

Słusznie wskazał Sąd Rejonowy, powołując się na cytowane orzeczenia, że jeżeli przedsiębiorca dochodzi wynagrodzenia naprawienia wyrządzonej mu szkody, albo roszczeń z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia, czy jak w rozważnym stanie faktycznym wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z należącej do niego nieruchomości, to roszczenia te będą związane z prowadzoną przez niego działalnością, jeżeli uzyskane w ten sposób środki przeznaczy na prowadzenie działalności gospodarczej. W stanie faktycznym sprawy powódka nie wykazała, że uzyskane z tego tytułu środki przeznacza na inne cele niż związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. Nie można więc uznać, że jej roszczenie nie jest związane z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Na marginesie wskazać można, że bez znaczenia w sprawie jest ustalenie, czy grunty na których umieszczone są urządzenia elektroenergetyczne powódka wykorzystuje. Nie jest przedmiotem postępowania w sprawie ustalenie, czy powódka prowadzi racjonalną, czy też nie gospodarkę swoim mieniem.

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji, na podstawie art. 385 k.p.c. O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 108 §1 k.p.c.